

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:1934

av Magnus Oscarsson m.fl. (KD)

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Innehåll

Förslag till riksdagsbeslut	2
Tabeller	3
1. Inledning	4
2. Livet på landet	5
2.1 Återupprätta Landsbygdsdepartementet	5
2.2 Grundläggande service i hela landet	5
2.3 Regelförenkling för landsbygdens företagare	6
2.4 Tillgång till internet	6
2.5 En livsmedelsstrategi värd namnet	7
3. Åtgärder för att stävja mjölkkrisen	7
3.1 Förändring i beteskravet för kor i lösdrift	7
3.2 Kostnadsersättning för svensk mjölkproduktion	7
3.3 Ansvarsfull offentlig upphandling	8
3.4 Ingen extra skatt på handelsgödsel	8
3.5 Återinför den nedsatta arbetsgivaravgiften för unga	8
3.6 Betala ut EU-stödet snarast	9
3.7 Drivmedelsskatt	9
3.8 Höjd beloppsgräns för reseavdrag	9
4. Vilda djur	9
4.1 Subsidiaritetsprincipen i viltförvaltningen	9
4.2 Rovdjursangrepp på tama djur	10

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra ett departement som är dedikerat för landsbygdsfrågor, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka stödet till kommersiell service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverken och öka samordningen mellan myndigheter och förbättra samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att åstadkomma en god offentlig och kommersiell service i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig och kommersiell service på landsbygden också ska innefatta tillgång till finansiella tjänster som betalning eller uttag med kort och kontanthantering och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med regelförenkling för landsbygdens företagare behöver fortsätta, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgången till bredband i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en livsmedelsstrategi som kan öka självförsörjningsgraden i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra beteskravet för kor i lösdriftsstallar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en kostnadsersättning per djur för att väga upp för de fördyrande regler som finns i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig upphandling av livsmedel inte får missgynna svenska livsmedelsproducenter och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skatt på handelsgödsel inte ska återinföras och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sänkt arbetsgivaravgift för unga och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att medel för projektstöd och företagsstöd inom Landsbygdsprogrammet 2014–2019 skyndsamt ska betalas ut

till de lantbrukare som lämnat en godkänd ansökan, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avvisa regeringens förslag om att öka indexeringen av bensin- och dieselskatten och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjd milersättning för arbetsresor och höjd beloppsgräns för reseavdrag och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att driva på EU för att förändra art- och habitatdirektivet så att klassificeringen av hotade djur och växter i högre grad kan avgöras i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta med riktad selektiv jakt på varg och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över dagens ersättningsnivåer till dem som får sina tamdjur rivna och dödade av rovdjur, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Tabeller

Tabell 1. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2016 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusental kronor)

<i>Tusental kronor</i>			
Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1	Skogsstyrelsen	413 452	
1:2	Insatser för skogsbruket	328 206	-100 000
1:3	Statens veterinärmedicinska anstalt	118 572	
1:4	Bidrag till veterinär fältverksamhet	104 305	
1:5	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	14 933	
1:6	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	124 349	
1:7	Ersättningar för viltskador m.m.	57 778	
1:8	Statens jordbruksverk	530 700	-13 000
1:9	Bekämpande av växtskadegörare	5 000	
1:10	Gårdsstöd m.m.	7 632 000	
1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	128 000	
1:12	Finansiella korrigeringar m.m.	75 472	
1:13	Strukturstöd till fisket m.m.	24 250	
1:14	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	137 000	
1:15	Livsmedelsverket	314 814	-5 000
1:16	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	76 160	-26 000
1:17	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	42 913	
1:18	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 007 866	-100 000
1:19	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 230 764	

1:20	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	72 830	
1:21	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	4 116	
1:22	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	1 029	
1:23	Främjande av rennäringen m.m.	107 915	
1:24	Sveriges lantbruksuniversitet	1 801 598	-18 000
1:25	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	564 354	
1:26	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien <i>Nya anslag</i>	1 177	
1:27	Kostnadsersättning för mjölkbönder		+335 000
	Summa	18 919 553	+73 000
	<i>Specificering av anslagsförändringar</i>		
1:24	Nej till extra pengar för Svenska artprojekt		-15 000
1:24	Nej till riskvärderingsfunktion för växtskadegörare		-3 000

Tabell 2. Kristdemokraternas förslag till anslag för 2016 till 2019 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (miljontals kronor)

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel		2016	2017	2018	2019
1:2	Insatser för skogsbruket	-100	-126	-126	-126
1:8	Statens jordbruksverk	-13	-13	-13	-13
1:15	Livsmedelsverket	-5	-5	-5	-5
1:16	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	-26	-75	-78	-78
1:18	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	-100	-100	-100	-100
1:24	Sveriges lantbruksuniversitet	-18	-18	-18	-18
	<i>Nya anslag</i>				
1:27	Kostnadsersättning för mjölkbönder	+335	+355	+335	+335
	Summa	+73	+18	-5	-5
	<i>Specificering av anslagsförändringar</i>				
1:24	Nej till extra pengar för Svenska artprojekt	-15	-15	-15	-15
1:24	Nej till riskvärderingsfunktion för växtskadegörare	-3	-3	-3	-3

1. Inledning

I de flesta diskussioner om landsbygdens utmaningar, är det de materiella och ekonomiska värdena som debatteras flitigast. Men det finns andra värden som är minst lika viktiga. Vi kristdemokrater menar att vi har ett djupt moraliskt ansvar för den jord vi ärvt. Det är ett ansvar vi fått ärva av tidigare generationer och som vi lämnar vidare till våra barn och barnbarn.

Ovärderliga kulturmiljöer och unika resurser i naturen får inte gå om intet. Samtidigt kan inte landsbygden betraktas som ett museum från en svunnen tid – det går och är nödvändigt att kombinera bevarande och värnande med modernitet och utveckling. Ingen kan berätta för oss om hur framtiden ser ut, om vilka behov som kommer att vara centrala för människorna här om hundra år. Vissa behov är dock alltid giltiga –

människan behöver mat för att överleva, människor behöver naturen för sitt välbefinnande. Detta har vi ett moraliskt ansvar för att förvalta.

Landets jordbruksföretagare bidrar konkret till det långsiktiga förvaltarskapet som är en central del av Kristdemokraternas ideologi. Jordbruket är inte vilken näring som helst, dess uppdrag går långt utöver livsmedelsproduktion. Det ger ett mervärde till hela vårt land i form av aktivt miljö- och kulturbevarande. De miljö- och landskapsvårdande insatser som sker genom jordbruket är en kollektiv nytta som ger en förutsättning för en levande landsbygd även utanför jordbrukssektorn.

2. Livet på landet

2.1 Återupprätta Landsbygdsdepartementet

Jordbruket är centralt för sysselsättningen på landsbygden och inom livsmedelssektorn. För att trygga livsmedelsproduktionen för framtiden måste det slås fast att den odlade jorden är en oersättlig och livsviktig resurs. Ur ett globalt perspektiv är det också långsiktigt nödvändigt att åkermarken i Sverige och Europa finns tillgänglig att brukas för livsmedelsproduktion.

Sveriges regering prioriterar tyvärr inte landsbygden särskilt högt. Det är anmärkningsvärt, inte minst med tanke på att en tredjedel av landets befolkning bor och lever sina liv i glesbygd och landsbygd. Att regeringen lade ned Landsbygdsdepartementet är ett tydligt exempel på hur den prioriterar. Frågor som är avgörande för vardagslivet och livskvaliteten hos en mycket betydande del av befolkningen sätts längre ned på agendan. Livet på landet har andra förutsättningar, andra utmaningar och andra möjligheter än livet i en tätort. Jordbruk, skogsbruk och fiskerinäringen är förutsättningar för att hela Sverige ska leva, men landsbygdspolitiken är betydligt mer än bara näringspolitik. I politiken för landsbygden behövs ett helhetstänk med människan i centrum. Självklart bör landsbygdsfrågorna ha ett eget departement med egen minister.

2.2 Grundläggande service i hela landet

Tillgången till kommersiell och offentlig service är en förutsättning för en levande landsbygd. Upprätthållandet av en grundläggande servicenivå över hela landet är viktigt för att människor ska känna sig trygga och för att livet utanför tätorterna ska fungera. En grundläggande servicenivå runt om i hela landet krävs också för att hela Sverige ska kunna bidra på ett positivt sätt i flyktingmottagandet. Samhällets olika funktioner behöver finnas tillgängliga också i landsbygds- och glesbygdskommuner. Basal offentlig service ska vara lätt tillgänglig för alla i landet och vi vill därför underlätta för myndigheter och kommuner att samarbeta kring detta. Ett bra sätt är att upprätta så kallade servicecenter i

anslutning till den lokala lanthandeln eller andra etablerade samlingspunkter i landsortssamhällena.

Med rätt resurser kan glesbygden och landsbygden spela en nyckelroll i mottagandet av flyktingar från krig och katastrofer. I glesbygden råder inte samma bostadsbrist som i städerna, och många kommuner kämpar mot utflyttning snarare än överbefolkning. Vi kristdemokrater tror på människans inneboende kraft och vet att det civila samhället och mötet mellan människor är avgörande komponenter för en lyckad integration.

I vissa glesbygder är förutsättningarna begränsade för att kommersiella aktörer ska kunna bidra till och skapa en god tillgång till kommersiell service. Kristdemokraterna ökar därför stödet till kommersiell service på landsbygden med 40 miljoner kronor per år 2016–2019, vilket är 4 miljoner kronor mer än vad regeringens satsar i sin budget. Vi vill också se över regelverken för att öka samordningen mellan myndigheter och förbättra samverkan mellan offentliga och kommersiella aktörer för att åstadkomma en god offentlig och kommersiell service i hela landet.

På små orter med högt besöksstryck säsongvis behövs även betalningslösningar som innefattar tillgång till kontanter, till exempel genom att det finns uttagsautomater och möjlighet till kortbetalning. Det är också viktigt att utveckla betalningsmöjligheter via sms eller internet för att åka med kollektivtrafiken.

2.3 Regelförenkling för landsbygdens företagare

Åtgärderna som behövs för att stärka landsbygdsföretagandet är i huvudsak de samma som för företagandet i stort. Kostnaderna för att anställa behöver minskas, arbetet med regelförenkling måste fortsätta och den ekonomiska tryggheten för egenföretagare stärkas. Det är av största vikt att kommunerna ger en god och snabb service till enskilda och företag. Vi vill att kommuner och myndigheter ska ha en tydlig tidsgräns inom vilken ett ärende ska hanteras. Det är positivt att flera myndigheter såsom Livsmedelsverket nu, sedan alliansregeringen initierat förenklingsarbetet, anpassat sitt arbetssätt så att antalet myndighetskontakter för den enskilde företagaren kan begränsas. Landsbygdsföretagarna vinner värdefull tid på minskad administration, och förenklingsarbetet behöver fortsätta.

2.4 Tillgång till internet

En förutsättning för att kunna driva företag på ett effektivt sätt är pålitlig och snabb internetuppkoppling. Fortfarande saknar stora delar av landet tillgång till bredband och utbyggnadstakten skiljer sig stort mellan olika delar av landet. Målet för tillgång till bredband år 2020 måste vara att det i alla delar av landet ska finnas tillgång till en överföringshastighet på minst 100Mbit/s.

2.5 En livsmedelsstrategi värd namnet

Regeringen har lanserat en livsmedelsstrategi som innebär mer kontroll, mer detaljreglering och högre krav för bönderna. Precis det motsatta behövs för att öka den nu oroande låga självförsörjningsgraden i landet. Fokus för en livsmedelsstrategi som kan vända utvecklingen och öka svensk självförsörjning och export av livsmedel måste ligga på att uppvärdera de mervärden som den svenska livsmedelsproduktionen levererar i form av säkerhet, miljövänlig produktion och ett högt djurskydd.

3. Åtgärder för att stävja mjölkkrisen

Sveriges mjölksektor upplever en mycket allvarlig kris. Rysslands handelsembargo mot mejeriprodukter från EU har slagit hårt mot Europas livsmedelsproducenter, med pressade priser som följd. En annan anledning till att svenska mjölkbönder har svårt att få lönsamhet i sin verksamhet är att konkurrensen i Europa är grovt snedvriden på grund av ländernas olika förutsättningar att ta del av EU:s stora jordbruksstöd. Kraftfulla politiska åtgärder behöver vidtas om inte mjölkproduktionen i Sverige helt ska försvinna.

3.1 Förändring i beteskravet för kor i lösdrift

Vi vill förändra det så kallade beteskravet för mjölkkor i lösdrift. Idag är svenska mjölkbönder förhindrade att ansöka om betesstöd från EU på grund av de nationella reglerna om att mjölkkor måste gå ute och beta under sommaren. Med ett slopat nationellt beteskrav kan svenska mjölkbönder med kor i lösdrift, i likhet med sina europeiska kolleger, få betesstöd från EU. Detta är ett steg mot mer jämlika konkurrensvillkor för Sveriges mjölkbönder.

Det svenska beteskravet är till för att garantera att mjölkorna får utöva sitt naturliga beteende under årets varmare månader. De kor som går i lösdrift kan dock röra sig fritt och utöva sitt naturliga beteende året om; de väljer själva när de äter, vilar och i många fall när de mjölkas. Sveriges bönder har en hög medvetenhet om djurskydd och är måna om sina djurs hälsa. De allra flesta skulle släppa ut sina djur oavsett beteskravet.

3.2 Kostnadsersättning för svensk mjölkproduktion

Mjölkkrisen i Sverige är så pass akut att flera åtgärder behöver vidtas. Kristdemokraterna har varit drivande för politiska insatser på detta område och bland annat arrangerat Mjölakens Dag i riksdagen den 15 januari 2015, där lantbrukare, politiker och myndigheter möttes för att diskutera lösningar på den akuta krisen.

Som ett led i arbetet för bättre konkurrensvillkor för svenska mjölkbönder föreslår vi ett förstärkt stöd för ökad konkurrenskraft i mjölksektorn. Vi föreslår en kostnadsersättning som kan utgå per djur och som kan väga upp för de fördyrande

regler som finns i Sverige i jämförelse med grannländerna i Europa. Förslaget finansieras delvis av en omfördelning inom Landsbygdsprogrammet och innebär en kostnadsersättning till mjölkbönderna på 340 miljoner kronor årligen under de kommande tre åren. Med förslaget får mjölkbönderna 1 000 kronor per ko i kostnadsersättning för de merkostnader som kommer med svensk mjölkproduktion i jämförelse med de europeiska länderna.

3.3 Ansvarsfull offentlig upphandling

Den offentliga sektorn har en stor möjlighet att påverka villkoren för företagande på landsbygden via upphandlingen av livsmedel. I Sverige har vi höga djurskyddsnormer och regler som garanterar livsmedlens kvalitet. Det är vi stolta över och så ska det fortsätta att vara. Men i konkurrensen på EU:s inre marknad med länder som i flera fall endast uppfyller de absoluta minimikraven för god djurhållning är det viktigt att den offentliga sektorn tar sitt ansvar och inte endast låter normen om lägsta pris få råda. Med en offentlig upphandling som drivs av värden om god livsmedelskvalitet, god djurhållning och liten miljöpåverkan får våra skolelever, äldre och vårdtagare en bra kost, och svenska livsmedelsföretag får bättre möjligheter till lönsamhet.

3.4 Ingen extra skatt på handelsgödsel

Beskeden från regeringen har varit minst sagt svajiga när det gäller planerna på att återinföra den skatt på handelsgödsel som alliansregeringen avskaffade 2010. I budgetpropositionen för 2015 flaggade regeringen för att en skatt på handelsgödsel ska införas den 1 januari 2016, men efter att det stod klart att en majoritet i riksdagen motsätter sig detta talar nu regeringen i stället om återinförelse av skatten från och med 2017. Det är belagt att skatten inte har någon inverkan på användningen av handelsgödsel, och därmed inte heller någon miljömässig effekt. Dess effekt är istället sämre konkurrenskraft för svenska lantbrukare, vilket i förlängningen innebär ännu mindre svenskproducerad mat i butikshyllorna och färre arbetstillfällen inom livsmedelssektorn. Vi kräver därför att regeringen ger löfte om att inte återinföra skatten på handelsgödsel.

3.5 Återinför den nedsatta arbetsgivaravgiften för unga

Vi vill att nya generationer ska etablera sig på landsbygden så att hela Sverige kan fortsätta leva, men regeringens politik kommer få precis motsatt effekt. Med en höjd arbetsgivaravgift för unga kommer färre landsbygdsföretag ha ekonomiskt utrymme att satsa på nyanställning av yngre arbetskraft, och Sverige går miste om en stor möjlighet för landsbygdens framtida utveckling. Därför vill vi återinföra nedsättningen av arbetsgivaravgiften där den gör störst nytta, för unga upp till 22 år, och kombinera den med att unga upp till 25 år kan tjäna första halvmiljonen skattefritt. Vi bedömer att det är

satsningar som gynnar företag och unga på landsbygden. Satsningar som behövs för att hela Sverige ska leva, också i framtiden.

3.6 Betala ut EU-stödet snarast

En bidragande faktor till många svenska mjölkbönders likviditetskris är de försenade utbetalningarna från Landsbygdsprogrammet. Under rådande mjölkkras är det många bönder som inte har ekonomisk kapacitet att ligga ute med pengar under så lång tid. Nu när programmet godkänts av EU-kommissionen behöver utbetalningarna till lantbrukare som ansökt genomföras å det snaraste.

3.7 Drivmedelsskatt

Regeringen har föreslagit dramatiska höjningar av drivmedelsskatten. Att använda skatteverket, en så kallad grön skatteväxling, för att motverka det som är skadligt för miljön och istället sträva efter lägre beskattning av arbete är enligt Kristdemokraterna motiverat. Men en så kraftig höjning av bensin- och dieselskatterna som regeringen gör får negativa konsekvenser för dem som bor på landsbygden och är beroende av bilen för att ta sig till jobbet eller skjutsa barnen till skolan. Vi föreslår istället en väsentligt lägre höjning av bensin- och dieselskatten i jämförelse med regeringen. Regeringens förslag om att öka indexeringen av bensin- och dieselskatten avvisar vi.

3.8 Höjd beloppsgräns för reseavdrag

Kristdemokraterna vill underlätta livet på lands- och i glesbygden. Vi är väl medvetna om att kollektivtrafiken utanför storstäderna oftast kräver tillgång till bil för att livet ska fungera. Vi vill därför inte tvinga människor att ställa av bilen. Kristdemokraterna vill underlätta och förbättra möjligheterna till arbetspendling genom att höja milersättningen för arbetsresor med ytterligare 1,50 kronor/per mil. Detta finansieras genom en höjd beloppsgräns för reseavdrag till 12 000 kronor.

4. Vilda djur

4.1 Subsidiaritetsprincipen i viltförvaltningen

I Sverige har vi en stor artrikedom och livskraftiga viltstammar. Möjligheterna som vår natur erbjuder, med rekreation, motion och jakt, innebär också ett stort ansvar att bruka och nyttja naturen på ett sätt som är långsiktigt hållbart. Viltförvaltningen behöver decentraliseras ytterligare – från europeisk nivå till nationell nivå och från nationell nivå till regional nivå. Regelverket för skydd för värdefulla livsmiljöer och arter i EU bör anpassas efter de olika nationella förutsättningarna. Beslut om skydd av vilda djur och hotade arter är en fråga där medlemsstaterna i större grad bör återfå beslutsmakten. Här krävs flexibilitet med hänsyn till de mycket olika naturliga förutsättningar som finns inom

unionen. Djur- eller växtarter som är hotade i södra Europa kan vara skadligt utbredda i de nordliga medlemsländerna. Behovet av licensjakt av varg och skyddsjakt av skarv i skärgårdsmiljöer och jakten på vildsvin är exempel på frågor som ska avgöras på hemmaplan. Sverige behöver driva på i EU för att förändra art- och habitatdirektivet så att klassificeringen av hotade djur och växter i högre grad kan avgöras i medlemsländerna.

4.2 Rovdjursangrepp på tama djur

Rovdjursangrepp på tamboskap och husdjur kan orsaka stor ekonomisk skada för lantbrukare och leder till stor otrygghet bland många som lever i rovdjurstäta områden. Vi vill att det ska gå att bedriva en ändamålsenlig skyddsjakt kombinerat med ersättningar till dem som får sina tamdjur rivna och dödade av rovdjur. Inga av våra svenska rovdjursarter är i dagsläget utrotningshotade. Vi anser att en fortsatt riktad och selektiv jakt på varg behövs och är möjlig utan att påverka vargens gynnsamma bevarandestatus. Dagens ersättningsnivåer till dem som får sina tamdjur rivna och dödade av rovdjur behöver ses över. Rennäringen ska värnas eftersom den är en betydelsefull del av samisk kultur samt viktig för sysselsättning och boende i Sveriges norra inland och fjällvärld.

Magnus Oscarsson (KD)

Annika Eclund (KD)

Emma Henriksson (KD)

Lars-Axel Nordell (KD)

Larry Söder (KD)

Roland Utbult (KD)